

Ανωνυμοποιημένο κείμενο

Μετάφραση

C-372/22 - 1

Υπόθεση C-372/22

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

9 Ιουνίου 2022

Αιτούν δικαστήριο:

tribunal d'arrondissement (Λουξεμβούργο)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

8 Ιουνίου 2022

Ενάγων:

CM

Εναγομένη:

DN

[παραλειπόμενα] **Απόφαση** [παραλειπόμενα] της 8ης Ιουνίου 2022

[παραλειπόμενα]

Μ ε τ α ξ ύ:

[παραλειπόμενα] του **CM**, γεννηθέντος στις [παραλειπόμενα] 1979 στη [παραλειπόμενα] (Γαλλία), κατοίκου [παραλειπόμενα] Λουξεμβούργο, [παραλειπόμενα],

ενάγοντος [παραλειπόμενα],

[παραλειπόμενα] **κ α ι:**

[παραλειπόμενα] της **DN**, γεννηθείσας στις [παραλειπόμενα] 1978 στη [παραλειπόμενα] (Γαλλία), κατοίκου [παραλειπόμενα] (Γαλλία), [παραλειπόμενα]

εναγομένης [παραλειπόμενα],

[παραλειπόμενα]

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Έχοντας υπόψη την απόφαση [παραλειπόμενα] της 1ης Δεκεμβρίου 2020, περί αναστολής της διαδικασίας έως ότου ο *juge aux affaires familiales* auprès du Tribunal judiciaire de Nanterre (δικαστής οικογενειακών υποθέσεων του πρωτοδικείου Nanterre, Γαλλία) αποφανθεί επί της διεθνούς δικαιοδοσίας του [παραλειπόμενα].

[παραλειπόμενα]

Αντικείμενο της συνέχισης της επ' ακροατηρίου διαδικασίας

[παραλειπόμενα] [O][παραλειπόμενα] δικαστής οικογενειακών υποθέσεων όρισε στις 11 Μαΐου 2022 επ' ακροατηρίου συζήτηση που περιορίζεται στα ζητήματα της εκκρεμοδικίας και της διεθνούς δικαιοδοσίας.

[παραλειπόμενα] Ο CM προβάλλει τη διεθνή δικαιοδοσία του αιτούντος δικαστηρίου βάσει του άρθρου 9, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας (στο εξής: κανονισμός (ΕΚ) 2201/2003), στο μέτρο που η νόμιμη μετοικεσία συνιστά το χρονικό κριτήριο αρμοδιότητας του εν λόγω άρθρου· συνεπώς, στο μέτρο που η απόφαση [παραλειπόμενα] της 12ης Ιουνίου 2020 όρισε ως ημερομηνία της μετοικεσίας την 30ή Αυγούστου 2020, [παραλειπόμενα] [είχε, κατά τον ίδιο] δικαίωμα να προσφύγει ενώπιον του λουξεμβουργιανού δικαστή οικογενειακών υποθέσεων έως την 30ή Νοεμβρίου 2020. Υπό το πρίσμα των αποφάσεων που εκδόθηκαν στη Γαλλία, δεν υφίσταται πλέον εκκρεμοδικία βάσει του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003. Σε σχέση με το άρθρο 15 του εν λόγω κανονισμού, το άρθρο 9, παράγραφος 1, πρέπει να εφαρμοστεί κατά προτεραιότητα, στο μέτρο που το άρθρο 8 παραπέμπει ρητώς σε αυτό. Επιπλέον, οι προϋποθέσεις του άρθρου 15, παράγραφος 1, είναι σωρευτικές και δεν πληρούνται εν προκειμένω, στο μέτρο που ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων του αιτούντος δικαστηρίου είναι ο καταλληλότερος για την εκδίκαση της διαφοράς, καθώς γνωρίζει τα τέκνα και τα πραγματικά περιστατικά της οικογραφίας. Στο μέτρο που ο Γάλλος δικαστής κηρυχθεί αναρμόδιος, η εφαρμογή του άρθρου 15 θα συνιστούσε εν προκειμένω μορφή αρνησιδικίας.

[παραλειπόμενα] Η DN θεωρεί επίσης ότι δεν υφίσταται εκκρεμοδικία λαμβανομένων υπόψη των γαλλικών αποφάσεων που εκδόθηκαν. Θεωρεί, αντιθέτως, ότι πρέπει να εφαρμοσθεί εν προκειμένω το άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003 και δηλώνει ρητώς ότι αποδέχεται παραπομπή, όπως απαιτεί η παράγραφος 2 *in fine* του εν λόγω άρθρου. Ισχυρίζεται ότι πληρούνται εν προκειμένω όλα τα κρίσιμα κριτήρια που προβλέπονται στο άρθρο 15,

παράγραφος 3, και ως εκ τούτου τα γαλλικά δικαστήρια είναι καταλληλότερα από τα λουξεμβουργιανά δικαστήρια για την εκδίκαση της υπόθεσης.

Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

Με απόφαση [παραλειπόμενα] της 12ης Ιουνίου 2020, ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων είχε αποφανθεί επί της αιτήσεως που υπέβαλαν τα κοινά ανήλικα τέκνα [παραλειπόμενα] AF και [παραλειπόμενα] BG ως εξής:

«(...) ορίζει τη νόμιμη κατοικία και τη συνήθη διαμονή των κοινών ανηλίκων τέκνων [παραλειπόμενα] AF γεννηθέντος στις [παραλειπόμενα] 2009 και [παραλειπόμενα] BG γεννηθείσας στις [παραλειπόμενα] 2010, με την [παραλειπόμενα] DN, από 31ης Αυγούστου 2020,

αποφασίζει [παραλειπόμενα] [ότι] ο CM θα ασκεί, από 31ης Αυγούστου 2020, δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας με τα κοινά ανήλικα τέκνα [παραλειπόμενα] AF και [παραλειπόμενα] BG, [παραλειπόμενα] και φιλοξενίας τους με τον ακόλουθο τρόπο, εκτός αν υφίσταται καλύτερη συμφωνία των διαδίκων:

[παραλειπόμενα] [λεπτομερής τρόπος άσκησης του δικαιώματος επικοινωνίας]

Η απόφαση αυτή απέκτησε ισχύ δεδικασμένου [παραλειπόμενα].

Υπενθυμίζεται ότι στην υπό κρίση υπόθεση, σύμφωνα με την απόφαση [παραλειπόμενα] της 1ης Δεκεμβρίου 2020, ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων του αιτούντος δικαστηρίου είχε αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία, δυνάμει των άρθρων 19 του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003 και 12 του κανονισμού 4/2009 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2008, για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων και τη συνεργασία σε θέματα υποχρεώσεων διατροφής, έως ότου αποφανθεί ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων του Tribunal judiciaire de Nanterre (πρωτοδικείου Nanterre, Γαλλία) επί της διεθνούς δικαιοδοσίας του [παραλειπόμενα].

Με απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 2021, ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων του Tribunal judiciaire de Nanterre (πρωτοδικείου Nanterre) αποφάνθηκε, βάσει των άρθρων 8 και 9 του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003, ως εξής:

«(...) - ότι στις 14 Οκτωβρίου 2020, ήτοι εντός προθεσμίας τριών μηνών μετά τη νόμιμη μετοικεσία των ανηλίκων τέκνων, ο CM άσκησε ενώπιον του tribunal d'arrondissement de Luxembourg (πρωτοδικείου Λουξεμβούργου, Λουξεμβούργο) αγωγή για τη μεταβολή των όρων άσκησης του δικαιώματος προσωπικής επικοινωνίας και φιλοξενίας [παραλειπόμενα]

- ότι ουδόλως προκύπτει ότι [παραλειπόμενα] ο CM αποδέχθηκε την αρμοδιότητα των γαλλικών δικαστηρίων.

Κατά συνέπεια, υπό το πρίσμα των προμνησθεισών διατάξεων, το tribunal judiciaire de Nanterre (πρωτοδικείο Nanterre) είναι κατά τόπον αναρμόδιο.

[παραλειπόμενα]».

Με απόφαση της 3ης Μαρτίου 2022, το Cour d'appel de Versailles (διοικητικό εφετείο Βερσαλλιών) κήρυξε εαυτό «αναρμόδιο να εκδικάσει την [έφεση] που άσκησε η [παραλειπόμενα] DN [παραλειπόμενα]».

[παραλειπόμενα]

Αιτιολογία της απόφασης

Η απόφαση [παραλειπόμενα] της 12ης Ιουνίου 2020 αναφέρει:

- αφενός, την ακόλουθη αιτιολογία, η οποία αντλείται από το συμφέρον των τέκνων [παραλειπόμενα] AF και [παραλειπόμενα] BG, σχετικά με τη μετάθεση του εννόμου αποτελέσματος της μεταβολής της νόμιμης κατοικίας και της συνήθους διαμονής: «*προκειμένου να παρασχεθεί στα τέκνα η δυνατότητα να ολοκληρώσουν το σχολικό τους έτος στο Λουξεμβούργο και να επηρεαστούν κατά το ελάχιστο δυνατό ενδεχόμενα σχέδια που έχουν ήδη γίνει για τις θερινές διακοπές, πρέπει να κριθεί ότι η εν λόγω μεταβολή θα γίνει από 31ης Αυγούστου 2020, ήτοι την προτεραία της έναρξης του σχολικού έτους στη [παραλειπόμενα] (Γαλλία)*».

[παραλειπόμενα]

- Με την εν λόγω μετάθεση του εννόμου αποτελέσματος, η άσκηση της αγωγής του [παραλειπόμενα] CM στις 14 Οκτωβρίου 2020 ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, ήτοι έξι ημέρες μετά την αντίστοιχη που άσκησε η [παραλειπόμενα] DN στη Nanterre (Γαλλία), διενεργείται λιγότερο από τρεις μήνες μετά την *πραγματική* μετοικεσία των τέκνων, αλλά επίσης πάνω από τέσσερις μήνες μετά την έκδοση της απόφασης [παραλειπόμενα] της 12ης Ιουνίου 2020, η οποία *αποφάσισε* την εν λόγω μετοικεσία, απόφαση που εν συνεχεία κατέστη οριστική [παραλειπόμενα].

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) αποφάσισε, σχετικά με το άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003:

- «*το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κανονισμού 2201/2003 έχει την έννοια ότι: το δικαστήριο κράτους μέλους που έχει διεθνή δικαιοδοσία, προτού καταλήξει στο συμπέρασμα ότι δικαστήριο άλλου κράτους*

μέλους, με το οποίο το παιδί έχει ιδιαίτερη σχέση, είναι σε θέση να κρίνει την υπόθεση καλύτερα, οφείλει να βεβαιωθεί ότι η παραπομπή της στο δικαστήριο αυτό μπορεί να έχει πραγματική και συγκεκριμένη προστιθέμενη αξία για την εξέταση της υπόθεσης, λαμβανομένων ιδίως υπόψη των εφαρμοστέων δικονομικών κανόνων στο άλλο κράτος μέλος· το δικαστήριο κράτους μέλους που έχει διεθνή δικαιοδοσία, προτού καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η παραπομπή της υπόθεσης εξυπηρετεί το ύψιστο συμφέρον του παιδιού, οφείλει να βεβαιωθεί ειδικότερα ότι δεν συντρέχει κίνδυνος να έχει η παραπομπή επιζήμιες συνέπειες για την κατάσταση του παιδιού» (ΔΕΕ 27 Οκτωβρίου 2016, υπόθεση C-428/15).

- «το άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1347/2000, δεν έχει εφαρμογή σε περίπτωση, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, κατά την οποία τα δύο επιληφθέντα δικαστήρια έχουν διεθνή δικαιοδοσία να κρίνουν επί της ουσίας δυνάμει των άρθρων 12 και 8, αντιστοίχως, του κανονισμού αυτού» (ΔΕΕ 4 Οκτωβρίου 2018, υπόθεση C-478/17).

Εν προκειμένω, τα τέσσερα κρίσιμα κριτήρια (το πέμπτο, σχετικά με τα «μέτρα προστασίας του παιδιού», δεν εφαρμόζεται εν προκειμένω) που προβλέπονται από το άρθρο 15, παράγραφος 3, του κανονισμού 2201/2003 για την ύπαρξη ιδιαίτερης σχέσης, αν και κατά γράμμα μη σωρευτικά, πληρούνται σωρευτικώς στην περίπτωση του [παραλειπόμενα] AF και [παραλειπόμενα] [της] BG:

- α) τα τέκνα έχουν προδήλως αποκτήσει, από τη μετοικεσία της 31ης Αυγούστου 2020, συνήθη διαμονή στη Γαλλία,
- β) τα τέκνα είχαν ήδη προ πολλού τη συνήθη διαμονή τους στη Γαλλία, καθώς η απόφαση [παραλειπόμενα] της 21ης Ιανουαρίου 2019, η οποία εκδόθηκε μεταξύ διαδίκων, αναφέρει σχετικώς «ότι οι δύο διάδικοι κατάγονται από την περιφέρεια του Παρισιού και η οικογένεια διέμεινε εκεί έως τη μετοικεσία της στο Λουξεμβούργο, η οποία έλαβε χώρα για τον [παραλειπόμενα] CM την 1η Ιουλίου 2015 και για την [παραλειπόμενα] DN [παραλειπόμενα] [στα] τέλη [Αυγούστου του 2015]»,
- γ) τα δύο τέκνα είναι γαλλικής υπηκοότητας,
- δ) η μητέρα τους, [παραλειπόμενα] DN, έχει τη συνήθη διαμονή της στη Γαλλία.

Εξάλλου, λαμβανομένων υπόψη των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης, ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων του αιτούντος δικαστηρίου εκτιμά ως πιθανή αναγκαία διεξαγωγή αποδείξεων, λαμβανομένων υπόψη της ηλικίας των τέκνων

και του γεγονότος ότι η απόφαση [παραλειπόμενα] της 12ης Ιουνίου 2020 εκδόθηκε πριν από σχεδόν δύο έτη, είτε θα απαιτήσει την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 2020/1783 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2020, για τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ο οποίος εφαρμόζεται από την 1η Ιουλίου 2022), είτε θα δημιουργήσει δυσκολίες που συνδέονται με τη γεωγραφική απόσταση [για παράδειγμα, ακρόαση των ανηλίκων δυνάμει του άρθρου 388-1 του code civil (αστικού κώδικα)]. Τέλος, αν υποτεθεί ότι η αγωγή [παραλειπόμενα] [του] CM σχετικά με τους όρους άσκησης του δικαιώματός του προσωπικής επικοινωνίας και φιλοξενίας είναι παραδεκτή, ο Γάλλος δικαστής οικογενειακών υποθέσεων είναι καταλληλότερος να εξετάσει την πραγματική κατάσταση των τέκνων με συνήθη διαμονή στο γαλλικό έδαφος από τις 30 Αυγούστου 2020 και να καθορίσει, ενδεχομένως, τους κατάλληλους όρους άσκησης του δικαιώματος σε σχέση με το κοινωνικό πλαίσιο και τις συγκεκριμένες δυνατότητες που του παρέχονται· θα επρόκειτο επομένως για «πραγματική και συγκεκριμένη προστιθέμενη αξία», όπως αναφέρει η προμνησθείσα απόφαση του ΔΕΕ της 27ης Οκτωβρίου 2016.

Προκειμένου να κηρύξει εαυτόν κατά τόπον αναρμόδιο, ο δικαστής οικογενειακών υποθέσεων του Tribunal judiciaire de Nanterre (πρωτοδικείου Nanterre) έκανε δεκτό, σιωπηρώς, πλην κατά λογική αναγκαιότητα, ότι το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003, το οποίο προβλέπεται «κατά παρέκκλιση του άρθρου 8», εφαρμόζοταν στην εξαίρεση του εν λόγω άρθρου [παραλειπόμενα] [8, το οποίο ορίζει] γενική δικαιοδοσία [παραλειπόμενα] η οποία αντιτίθεται, σύμφωνα με την απόφαση του ΔΕΕ της 4ης Οκτωβρίου 2018, στην εφαρμογή του άρθρου 15, το οποίο αναφέρει «σε εξαιρετικές περιπτώσεις».

Υπό τις ανωτέρω συνθήκες, πρόκειται εν προκειμένω για την αποσαφήνιση της διάρθρωσης του άρθρου 9, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003 με τα άρθρα 8 και 15 του ίδιου κανονισμού, προκειμένου να εξετασθούν οι λόγοι που προβάλλουν οι διάδικοι και να εκδοθεί απόφαση περί της διεθνούς δικαιοδοσίας. Πρέπει επίσης να διασφαλιστεί ότι η υπολειπόμενη αρμοδιότητα του άρθρου 9, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003 δεν συνιστά, εν τοις πράγμασι και βάσει ευρείας ερμηνείας, βάση για θεωρήσεις καθαρώς δικαστικής τακτικής (όπως: δυνατότητες σχετικά με τις δικονομικές προθεσμίες και τις αναγκαίες διαδικαστικές προϋποθέσεις, που κυμαίνονται ανά τα κράτη μέλη· κριτήριο αρμοδιότητας ad hoc προβλεπόμενο από το άρθρο 3, στοιχείο δ', του κανονισμού (ΕΚ) 4/2009 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2008, για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων και τη συνεργασία σε θέματα υποχρεώσεων διατροφής – το μόνο, εν προκειμένω, που θα μπορούσε να στηρίξει στο εν λόγω ζήτημα τη διεθνή δικαιοδοσία του λουξεμβουργιανού δικαστή οικογενειακών υποθέσεων).

Πρέπει επομένως να ανασταλεί η διαδικασία και να υποβληθούν στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα προδικαστικά ερωτήματα που περιλαμβάνονται στο διατακτικό της παρούσας απόφασης [παραλειπόμενα].

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ:

[παραλειπόμενα] αναστέλλει την ενώπιόν του διαδικασία και υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

I. Εφαρμόζεται το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας:

- α. σε αγωγή για τη μεταρρύθμιση του δικαιώματος προσωπικής επικοινωνίας κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 10, του εν λόγω κανονισμού, την οποία ασκεί ο δικαιούχος του εν λόγω δικαιώματος προσωπικής επικοινωνίας δυνάμει δικαστικής απόφασης, η οποία μεταθέτει την έναρξη των εννόμων αποτελεσμάτων της σε μελλοντικό χρονικό σημείο λόγω του συμφέροντος των τέκνων, πλην όμως οριστικής και με ισχύ δεδικασμένου, η οποία εκδόθηκε στο κράτος της προηγούμενης συνήθους διαμονής των τέκνων τέσσερις και πλέον μήνες πριν από την άσκηση της αγωγής βάσει του άρθρου 9, παράγραφος 1,
- β. και τούτο αποκλεισμένης της κατ' αρχήν δικαιοδοσίας που προβλέπεται από το άρθρο 8 του εν λόγω κανονισμού,

μολοντί η αιτιολογική σκέψη 12 του εν λόγω κανονισμού διευκρινίζει ότι «[ο]ι κανόνες αρμοδιότητας που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος κανονισμού περί γονικής μέριμνας επιλέγονται υπό το πρίσμα του συμφέροντος του παιδιού, ειδικότερα δε του κριτηρίου της εγγύτητας [...] αυτό σημαίνει ότι κατά πρώτο λόγο θα πρέπει να είναι αρμόδια τα δικαστήρια του κράτους μέλους της συνήθους διαμονής του παιδιού, εκτός από ορισμένες περιπτώσεις μεταβολής της διαμονής του παιδιού (...)»;

II. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, αντιτίθεται η ούτω υφιστάμενη αρμοδιότητα δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, η οποία προβλέπεται «κατά παρέκκλιση του άρθρου 8» του εν λόγω κανονισμού, στην εφαρμογή του άρθρου 15 του ίδιου κανονισμού, η οποία προβλέπεται «[σ]ε εξαιρετικές περιπτώσεις» και «εφόσον αυτό εξυπηρετεί το ύψιστο συμφέρον του παιδιού»;

[παραλειπόμενα]